

Sarajevo, 17.01.2022. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
10.01.2022. – 14.01.2022.

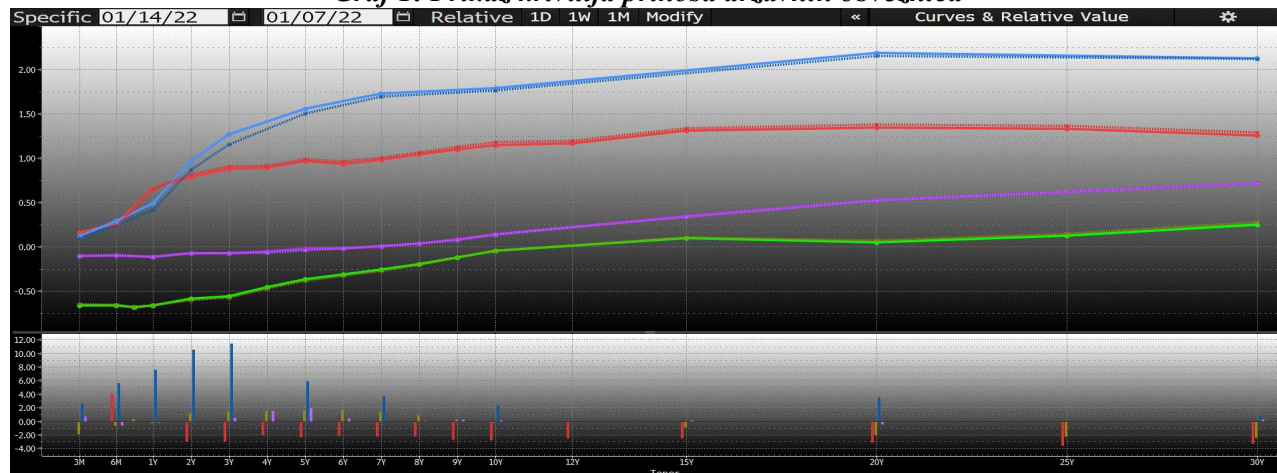
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	7.1.22	-	14.1.22	7.1.22	-	14.1.22	7.1.22	-	14.1.22	7.1.22	-	14.1.22
2 godine	-0,59	-	-0,58	0,86	-	0,97	0,83	-	0,80	-0,05	-	-0,07
5 godina	-0,38	-	-0,36	1,50	-	1,56	1,00	-	0,97	-0,04	-	-0,02
10 godina	-0,04	-	-0,05	1,76	-	1,78	1,18	-	1,15	0,14	-	0,14

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	7.1.22	-	14.1.22
3 mjeseca	-0,621	-	-0,643
6 mjeseci	-0,658	-	-0,665
1 godina	-0,646	-	-0,647

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 14.01.2022. godine (pune linije) i 07.01.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Početkom tjedna članica IV ECB Schnabel je, okrivljujući poremećaje lanaca ponude i višak uštedovina, izjavila da će ECB možda morati da revidira prognoze inflacije navise usljed nastojanja EU da smanji emisiju ugljičnog dioksida i da se preusmjeri ka zelenoj energiji. Posljednje dostupne prognoze ove institucije ukazuju na rast inflacije u eurozoni na 3,2% u ovoj godini, nakon čega se očekuje usporenje na 1,8% tijekom 2023. i 2024. godine. Također, novi predsjednik Deutsche Bundesbank Nagel je izjavio da trenutno kao veći rizik vidi mogućnost da inflacija ostane na visokoj razini duže nego što se sada očekuje, te da u svakom slučaju kreatori monetarne politike treba da budu „u pripravnosti“. Ipak, izjave ostalih zvaničnika ECB su uglavnom potvrdile da je stav ECB o privremenom karakteru visoke inflacije nepromijenjen. Član UV ECB Rehn je izjavio da se bolje fokusirati na temeljnu inflaciju, koja isključuje troškove energije i hrane, a koja „više govori o dinamici inflacije“. Dodao je da buduća inflacija ovisi o tomu da li će doći do formiranja spirale plaća, te da problemi u lancima opskrbe još uvijek ne vode ka održivoj inflaciji ukoliko ne proizvedu snažno povećanje plaća. Njegov kolega De Galhau je izjavio

„nalazimo se veoma blizu vrhunca inflacije“. Nakon toga potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da će „inflacija sigurno pasti“, ali da bi glavni rizik po prognoze inflacije u kratkom roku mogao da bude evolucija cijena energenata. Dodao je da će se problemima u lancima opskrbe prije ili kasnije posvetiti pažnja, tako da neće nastaviti da imaju isti utjecaj kao što je bio slučaj u 2021. godini, te da bi drugi krugovi učinaka, kao odgovor na privremeni rast inflacije, trebalo da budu izbjegnuti. Procjenu rizika po inflaciju tijekom narednih 12 mjeseci De Guindos je opisao kao „umjereno nagnuti ka više“, dok su u srednjem roku ovi rizici „uravnoteženi“. Glavni ekonomista ECB Lane, je izjavio da očekuje solidan ekonomski rast u Europi u razdoblju 2022-2024. godine, te da plaće i navike potrošnje ne ukazuju na to da bi moglo da dođe do brzog povećanja temeljne stope inflacije, kao i da bi inflacija trebalo da se smanji na razinu ispod 2% u 2023. i 2024. godini. Također, ponovio je raniji stav da je malo vjerojatno da tijekom ove godine dođe do povećanja kamatnih stopa ECB. Na kraju prošlog tjedna predsjednica ECB Lagarde je izjavila da ECB očekuje da će pokretači inflacije usporiti tijekom ove godine i da će biti poduzete sve potrebne mjere kako bi se osiguralo postizanje ciljane razine inflacije od 2% u srednjem roku.

Prinosi obveznica eurozone do sredine proteklog tjedna nisu bilježili veće promjene, nakon čega su u srijedu i četvrtak smanjeni. Ipak, na kraju tjedna prinosi obveznica eurozone su korigirani naviše, tako da na tjednoj razini nisu zabilježene veće promjene kod prinosa obveznica sigurnijih članica eurozone, dok su prinosi italijanskih obveznica smanjeni između 2 i 4 bazna boda.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa nezaposlenosti – EZ	STUDENI	7,2%	7,2%	7,3%
2.	Stopa nezaposlenosti – Italija	STUDENI	9,3%	9,2%	9,4%
3.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	STUDENI	-	5,9%	6,0%
4.	Stopa nezaposlenosti – Irska	PROSINAC	-	5,1%	5,2%
5.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	SIJEČANJ	13,0	14,9	13,5
6.	Trgovinska bilanca – EZ (u milijardama EUR)	STUDENI	1,5	-1,3	1,8
7.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	STUDENI	0,8%	-1,5%	0,2%
8.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	STUDENI	-	7,4%	5,5%
9.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	STUDENI	-	5,4%	5,1%
10.	Industrijska proizvodnja – Španjolska (G/G)	STUDENI	0,6%	4,8%	-0,7%
11.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	STUDENI	3,7%	6,3%	1,9%
12.	Industrijska proizvodnja – Grčka (G/G)	STUDENI	-	8,0%	16,5%
13.	Industrijska proizvodnja – Irska (G/G)	STUDENI	-	-29,2%	-10,9%
14.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G)	STUDENI	-	26,0%	17,3%
15.	Prerađivačka proizvodnja – Nizozemska (G/G)	STUDENI	-	10,6%	9,9%
16.	GDP – Njemačka (G/G)	2021. godina	2,7%	2,7%	-4,6%
17.	Bilanca proračuna (u odnosu na GDP) G/G	2021. godina	-5,5%	-4,3%	-4,3%
18.	Indeks veleprodajnih cijena – Njemačka (G/G)	PROSINAC	-	16,1%	16,6%
19.	Stopa inflacije – Nizozemska	PROSINAC	-	6,4%	5,9%
20.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	PROSINAC	3,4%	3,4%	3,4%
21.	Stopa inflacije – Španjolska (final.)	PROSINAC	6,7%	6,6%	5,5%
22.	Javni dug Italija – Italija (u milijardama EUR)	STUDENI	-	2.694,2	2.710,3
23.	Maloprodaja – Italija (G/G)	STUDENI	10,6%	12,5%	4,0%
24.	Obujam maloprodaje – Finska (G/G) final.	STUDENI	-1,9%	1,1%	1,6%

SAD

Predsjednik Feda iz Ričmonda Barkin je izjavio da bi povećanje referentne kamatne stope u ožujku bilo moguće, te je istaknuo kako očekuje da će se inflatorni pritisci ublažiti nekad kasnije tijekom godine.

Predsjednik Feda Powell je izjavio da će Fed vremenom povećavati referentnu kamatnu stopu, ukoliko se inflatorni pritisci zadrže na visokim razinama duže od očekivanja. Također, naglasio je da je visoka inflacija ozbiljna prijetnja postizanju razine maksimalne zaposlenosti, te da ukoliko se visoke razine inflacije ukorijene u američko gospodarstvo, restriktivnija monetarna politika će biti neizbježan potez, koji bi, u konačnici, mogao dovesti do recesije i lošijeg položaja radnika. Predsjednik Feda iz Atlante Bostic, je izjavio da će visoka inflacija i snažan oporavak američkog gospodarstva zahtijevati od Feda povećanje referentne kamatne stope najmanje tri puta ove godine, počevši od ožujka. Istog stava je i predsjednica Feda iz Clevelenda Master, koja je tradicionalno zagovarala veći rast kamatnih stopa od svojih kolega.

U srijedu je objavljen podatak o stopi inflacije, koja je u prosincu zabilježila najvišu godišnju razinu u posljednjih skoro 40 godina (7,0%), a što je u skladu sa očekivanjima. U istom razdoblju indeks potrošačkih cijena koji isključuje cijene prehrambenih proizvoda i energenata je povećan na najvišu razinu od 1991. godine (5,5%).

Također je u srijedu objavljeno Fedovo izvješće o stanju američkog gospodarstva Beige Book, u kojem je istaknuto da je gospodarstvo SAD u posljednjim tjednima prošle godine bilježilo rast „skromnim“ tempom u usporedbi sa prethodnim izvješćem koje je navodilo „skroman do umjeren“ tempo rasta. Usprkos skromnom tempu rasta, potražnja za materijalima i inputima, te potražnja za radnom snagom u proizvodnom sektoru i dalje je ostala povećana.

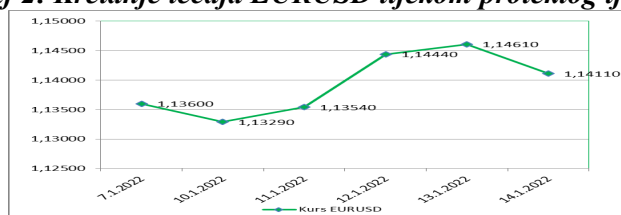
Predsjednik Feda iz New Yorka Williams je u petak izjavio da, kao što je pandemija slijedila sopstveni scenario, očekuje da će i kretanje stope inflacije biti drugačije od prethodnih ciklusa. Sa usporavanjem ekonomskog rasta i postupnim rješavanjem ograničenja ponude, Williams očekuje da će stopa inflacije biti smanjena na oko 2,5%.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno Stanje	Prethodno razdoblje
1.	Veleprodajne zalihe (M/M) final	STUDENI	1,2%	1,4%	2,5%
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	7. siječnja	-	1,4%	-5,6%
3.	Stopa inflacije (G/G)	PROSINAC	7,0%	7,0%	6,8%
4.	Proizvođačke cijene finalne potražnje (M/M)	PROSINAC	9,8%	9,7%	9,8%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	8. siječnja	200.000	230.000	207.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	1. siječnja	1.733.000	1.559.000	1.753.000
7.	Maloprodaja (M/M)	PROSINAC	-0,1%	-1,9%	0,2%
8.	Indeks uvoznih cijena (M/M)	PROSINAC	0,2%	-0,2%	0,7%
9.	Indeks izvoznih cijena (M/M)	PROSINAC	0,3%	-1,8%	0,8%
10.	Industrijska proizvodnja (M/M)	PROSINAC	0,2%	-0,1%	0,7%
11.	Iskorištenost kapaciteta	PROSINAC	77,0%	76,5%	76,6%
12.	Indeks raspoloženja potroš. U. iz Mičigena (prel.)	SIJEČANJ	70,0	68,8	70,6

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,1360 na razinu od 1,1411.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Ekonomija Velike Britanije je tijekom studenoga 2021. godine zabilježila snažan rast i konačno je premašila razinu koja je zabilježena prije nego je ekonomija prvi put utočila u „lockdown“. Usluge su dale najveći doprinos ekonomskom rastu, a potaknule su veće prodaje nego što se očekivalo tijekom Crnog petka kao i uoči Božića, što je dalje pogodovalo maloprodaji kao i aktivnostima transporta i skladištenja. Nakon ovih podataka ministar financija Sunak je izjavio da je nevjerojatno vidjeti da se ekonomija vraća na pretpandemijske razine.

Iz BoE je priopćeno da bi banke u Velikoj Britaniji trebalo da budu „ambiciozne“ prilikom pravilnog kvantificiranja rizika klimatskih promjena ili će se suočiti sa intervencijom regulatora ukoliko u tome ne uspiju. Banke bi trebalo posebnu pažnju da obrate na to kako inkorporiraju rizike vezane za klimatske promjene u poslovne strategije, kako donose odluke i kako preuzimaju rizike, navedeno je u pismu koje je BoE uputila čelnicima banaka vezano za pitanje supervizorskih prioriteta u godini koja slijedi. U pismu je, također, navedeno da će se nastaviti sa širim spektrom supervizorskih alata u onim segmentima gdje se ocijeni da je načinjen nedovoljan progres. BoE je istaknula da je većina banaka fokusirana na poslovne prilike koje su rezultat klimatskih promjena, iako one predstavljaju veći poslovni rizik koji je predvidiv i zahtijeva akciju.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	GDP (M/M)	STUDENI	0,4%	0,9%	0,2%
2.	Industrijska proizvodnja (G/G)	STUDENI	0,5%	0,1%	0,2%
3.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	STUDENI	-0,3%	0,4%	1,1%
4.	Građevinski sektor (G/G)	STUDENI	3,1%	6,8%	4,3%
5.	Uslužni sektor (M/M)	STUDENI	0,5%	0,7%	0,4%
6.	Trgovinska bilanca (u mlrd GBP)	STUDENI	-14,300	-11,337	-11,807

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad sa razine od 0,83586 na razinu od 0,83456, dok je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,3588 na razinu od 1,3675.

JAPAN

Kyodo News su izvjestile da Vlada Japana razmatra produženje zabrane ulaska nerezidentima u zemlju, najmanje do kraja veljače. Očekuje se da će premijer Kishida objaviti produženje te zabrane, koja je na snazi od 30. studenoga prošle godine sa pojavom prvog slučaja omikron soja. Od 9. siječnja pa do kraja siječnja su uvedena ograničenja u tri regije u Japanu zbog širenja virusa. Guverner BoJ Kuroda je izjavio da se očekivalo da će se inflacija postupno povećavati zbog rasta cijene energije i očekivanog rasta potražnje koji je potaknut umjerenim oporavkom ekonomije. Istraživanje koje je svela BoJ u razdoblju od 5. studenoga do 1. prosinca prošle godine je pokazalo da postotak kućanstava koja očekuju da će cijene biti veće u narednoj godini je oko 78,8%, viši nego u rujnu (68,2%), dostignuvši time i najvišu razinu od rujna 2019. godine. Reuters je objavio da će Vlada Japana napraviti procjenu da li će njen primarni proračun biti uravnotežen u fiskalnoj 2026. godini i to godinu dana ranije od prethodne projekcije od prije šest mjeseci. Revidirana projekcija bi pretpostavila scenario za snažan ekonomski oporavak od krize izazvane Covid19, kao i za veće porezne prihode. Neovisno o ovoj projekciji, Vlada je postavila cilj kako bi postigla primarnu proračunsku bilancu, izuzimajući izdavanje novih obveznica i troškove financiranja duga, do fiskalne 2025. godine, što je ključni pokazatelj za dijagnosticiranje fiskalnog zdravlja zemlje. Inače, cilj za dati proračun je nekoliko puta prolongiran zbog odlaganja fiskalne reforme.

Kreatori monetarne politike BoJ raspravljaju o tome koliko brzo mogu da počnu sa eventualnim povećanjem kamatnih stopa, što bi se moglo dogoditi čak i prije nego što inflacija dostigne ciljanu razinu od 2%. Iako stvarno povećanje kamatnih stopa nije neizbježno i BoJ je na putu da zadrži ultrastimulativnu politiku barem do kraja ove godine, financijska tržišta možda potcijenjuju njenu spremnost da postupno ukine svoj nekadašnji radikalni program poticaja. Brižljivo formulirana obećanja BoJ da će monetarnu politiku održavati prilagodljivom, odnose se samo na stalno upumpavanje novca u optjecaju na tržištu, a ne na zadržavanje kamatnih stopa na trenutno niskim razinama.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

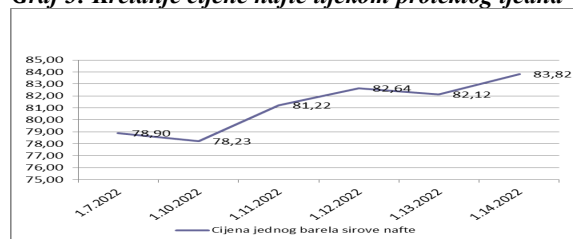
Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno
					razdoblje
1.	Vodeći indeks (prelim.)	STUDENI	102,9	103,0	101,5
2.	Koncidirajući indeks (prelim.)	STUDENI	93,4	93,6	89,8
3.	Tekući račun (u milijardama JPY)	STUDENI	589,8	897,3	1.180,1
4.	Trgovinska bilanca (u milijardama JPY)	STUDENI	-650,5	-431,3	166,7
5.	Monetarni agregat M2 (G/G)	PROSINAC	3,8%	3,7%	4,0%
6.	Monetarni agregat M3 (G/G)	PROSINAC	3,5%	3,4%	3,5%
7.	Bankroti (G/G)	PROSINAC	-	-9,67	-10,36%
8.	Porudžbine strojnih alata (prelim.)	PROSINAC	-	40,5%	64,0%
9.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	PROSINAC	8,8%	8,5%	9,2%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 131,29 na razinu od 130,35. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 115,56 na razinu od 114,19.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 78,90 USD (69,45 EUR). Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je uglavnom imala tendenciju rasta. Blagi pad cijene zabilježen je u ponedjeljak kako je zabrinutost oko isporuke nafte zbog problema u Kazahstanu i Libiji stavljena u drugi plan, te je veći učinak kod investitora imao podatak o globalnom rastu broja zaraženih novim sojem virusa. Međutim, već narednog dana cijena nafte je povećana pod utjecajem smanjene ponude i očekivanja da soj virusa omikron neće imati snažan negativan učinak na globalni oporavak tražnje. Iz EIA smatraju da će proizvodnja tijekom 2023. godine vjerojatno rasti na novi godišnji maksimum od 12,4 milijuna barela dnevno, čime će nadmašiti prethodni rekordni volumen od 12,3 milijuna barela dnevno, koji je postignut 2019. godine. U narednim danima cijena je nastavila da se povećava, te je dostigla najvišu razinu u posljednja dva mjeseca pod utjecajem sužavanja ponude i smanjene zabrinutosti oko negativnih učinaka omikron soja virusa po tražnju za ovim energentom. Blagi pad cijene zabilježen je u četvrtak, ali je cijena i dalje ostala iznad 82 dolara po barelu pod utjecajem očekivanja da će snažniji ekonomski oporavak potaći potražnju, dok su rast zaliha nafte u SAD i visoka inflacija ograničili gubitke. Na kraju tjedna cijena nafte je nastavila sa rastom, te je zabilježen četvrti tjedni uzastopni rast pod utjecajem ograničenja u dijelu ponude, ali i deprecijacije dolara, usprkos informacijama koje sugeriraju da će Kina osloboditi rezerve nafte u razdoblju oko Lunarne nove godine. Cijena nafte je na tjednoj razini zabilježila rast od 6,24%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 83,82 USD (73,46 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

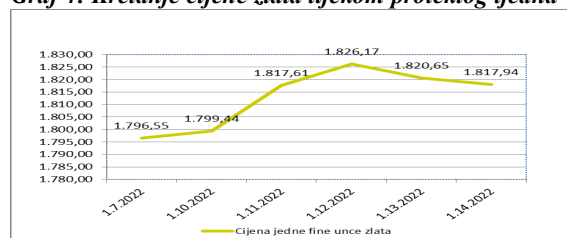
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.796,55 USD (1.581,47 EUR).

Do sredine tjedna cijena zlata je imala tendenciju rasta. Investitori su procjenjivali komentare predsjednika Feda Powella, koji je istaknuo da će Fed spriječiti da visoka inflacija postane usidrena, dok su i dalje prisutna povećana očekivanja oko rasta referentne kamatne stope Feda u ožujku. Nakon što se predsjednik Feda Powell obvezao da će učiniti sve što je potrebno kako bi obuzdao inflaciju, ali je, također, signalizirao da će Fed vjerojatno reducirati bilancu tijekom 2022. godine, cijena zlata je nastavila sa tendencijom rasta. Dalji rast cijene zlata bio je pod utjecajem podataka za inflaciju u SAD koji su pokazali da je inflacija dostigla najvišu razinu u skoro posljednja četiri desetljeća. Ovakvi podaci stvaraju dodatni pritisak na Fed i njegove aktivnosti u pravcu suzbijanja cjenovnih pritisaka.

World Gold Council je objavio nove prognoze za kretanje zlata u ovoj godini, u kojim je istaknuto da bi cijena ovog plemenitog metala mogla nastaviti dinamiku kretanja kao i u prošloj godini. Uvoz zlata u Indiju, koji ima utjecaj na deficit tekućeg računa zemlje, je tijekom razdoblja travanj - prosinac povećan. U prosincu 2021. godine uvoz zlata je povećan na 4,8 milijardi dolara, dok je u istom razdoblju prethodne godine ovaj podatak iznosio 4,5 milijarde dolara. Val uvoza zlata tijekom posljednjih devet mjeseci u Indiju utjecao je da se trgovinski deficit produbi na 142,44 milijarde dolara u razdoblju travanj – prosinac 2021. godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.817,94 USD (1.593,15 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je povećana za 1,19%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.